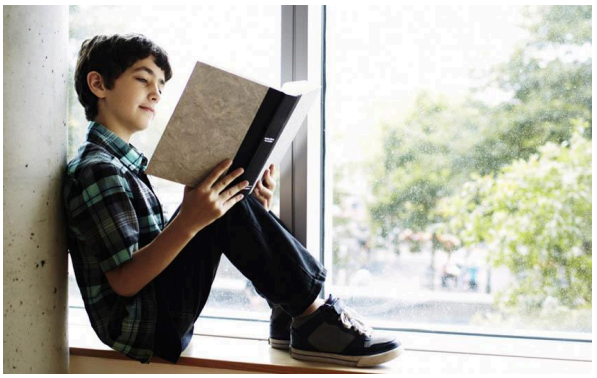

23 квітня світ відзначає Всесвітній день книги та авторського права – свято авторів, видавців, критиків, бібліотекарів, читачів і всіх-всіх, хто часом залишається «за лаштунками» книговидання.

Заглядаючи в офіційний документ ЮНЕСКО, яка й запровадила це свято 15 листопада 1995 року, знаходимо таке формулювання: «Генеральна конференція… проголошує 23 квітня "Всесвітнім днем книги та авторського права", оскільки саме в цей день 1616 року померли Міґель де Сервантес, Вільям Шекспір та Інка Ґарсіласо де ла Веґа».

Всесвітній день книги та авторського права відзначають щорічно, починаючи з 1996 року.День книги покликаний наголосити на фундаментальній важливості книжки та її незамінності в інформаційному суспільстві. Одна з головних його цілей – промоція читання і книговидання, привернення уваги до культури писемного слова, а також до питань авторського права і захисту інтелектуальної власності.

Вважається, що День книги відзначався ще в першій половині XX століття. Ідея його створення належить письменникові й редакторові з Валенсії Вісенту Клавелю Андресу. У 1926 році іспанський король Альфонс XIII розглянув його пропозицію і підписав королівський указ, згідно з яким 7 жовтня (вважалося, що в цей день народився Сервантес) запроваджується День іспанської книги. У 1930 році День книги в Іспанії перенесли на 23 квітня, коли, ймовірно, помер письменник.

В 1929 року в Барселоні проходив масштабний книжковий ярмарок. Це значною мірою вплинуло на запровадження Всесвітнього дня книги та авторського права саме 23 квітня.

З нагоди смерті Міґеля де Сервантеса по світу, а найбільше, звісно, в Іспанії, влаштовують різноманітні літературно-книжкові заходи. Одна з таких подій – дводенний марафон читання (readathon) найвідомішого твору іспанського письменника – роману «Премудрий Гідальго Дон Кіхот з Ламанчі».

Крім того, саме 23 квітня, у день смерті письменника, з 1976 року відбувається нагородження переможців **Премії Міґеля де Сервантеса**.

Кандидатами на премію є письменники з іспаномовних країн. Премією відзначають за загальні творчі досягнення, а не за конкретну книжку. Переможець отримує грошову винагороду в розмірі € 125 000. На сьогодні це одна з найпрестижніших та найдорожчих премій серед іспаномовної літератури. Серед відомих українському читачеві переможців – Хорхе Луїс Борхес, Маріо Варґас Льйоса.

Одна з традицій Всесвітнього дня книги та авторського права – обрання міста, що на рік стане **Світовою столицею книги**. Ця традиція, яка, окрім того, є дієвим способом популяризації книг і читання загалом, запроваджена в 2001 році. Тоді столицею було обрано Мадрид. Щороку ЮНЕСКО спільно з міжнародними організаціями, що представляють три напрями книжкової галузі, – Міжнародним союзом видавців, Міжнародною федерацією книготорговців і Міжнародною федерацією бібліотечних асоціацій – обирають Світову столицю книги. Зі свого боку міста зобов'язуються всіляко сприяти розвитку книговидання і промоції читання. З 2001 року світовими книжковими столицями вже побували Александрія, Нью-Делі, Антверпен, Монреаль, Боґота, Бейрут, Любляна, Буенос-Айрес, Єреван, Бангкок, Вроцлав та інші. Присвоєння цього звання є свідченням співпраці між основними партнерами у книговидавничій справі , бажання міст сприяти розвитку книговидавничої справи і читання.

Всесвітній день книги й авторського права відзначають у 190 країнах світу. Це свято має на меті залучати до книжки і читання. Адже при читанні паперових книг емоції переживаються яскравіше, розвивається уява і креативне мислення. Французький письменник і філософ-просвітитель Дені Дідро стверджував, що коли люди перестають читати, вони перестають і мислити.

У різних містах світу існує величезна кількість скульптурних композицій, меморіальних дощок та бюстів, присвячених книгам, літераторам і героям їхніх творів. Щодо авторського права – це один із засобів

охорони інтелектуальної власності людини. Авторське право захищає не ідеї або факти, а спосіб їх вираження: письмові, музичні, живописні, драматичні, хореографічні твори, фільми та мультимедійні продукти, комп'ютерні програми.

Особливістю впровадження такого дня на світовому рівні є усвідомлення книжки як потужної зброї у налагодженні миру: книжка, що втілює творчі поривання людини і її прагнення поділитися власними ідеями і здобутками зі світом, має сприяти діалогу, взаєморозумінню і толерантності. Крім того, ЮНЕСКО в межах Всесвітнього дня книги та авторського права виступає за надання рівного доступу до знань та підвищення грамотності населення. Ще одним важливим аспектом є усвідомлення цінності книжки і її незамінності у поширенні знань і формуванні культури, незалежно від форми представлення інформації.

Відсвяткуйте цей день, придбавши книжку і підтримавши українського видавця або замінивши, наприклад, перегляд телевізора на читання. У Всесвітній день книг і авторського права вітаємо всіх причетних до цього свята.